

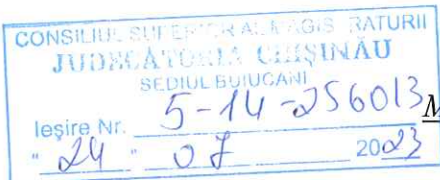
REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(SEDIUL BUIUCANI)

Republica Moldova, mun. Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare, 200
MD-2004, tel./fax 022-204-905
e-mail: jbu@justice.md

REPUBLIC OF MOLDOVA
CHIȘINĂU DISTRICT COURT
(BUIUCANI OFFICE)

Republic of Moldova Chisinau city,
200 Stefan cel Mare boulevard
MD-2004, tel. number/fax 022-204-905
e-mail: jbu@justice.md

MD-2004, mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Curtea Constituțională

Judecătoria Chișinău (*sediul Buiucani*), Vă expediază sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate în conformitate cu art. 135 alin.(1) lit. a) și lit.g) din Constituție, înaintată de făptuitorul Matroi Anatolie în cadrul examinării cauzei contravenționale intentată în privința lui Matroi Anatolie învinuit în comiterea contravenției prevăzute la art.313 Cod contravențional .

Anexă:

- *sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 28 file;*
- *copia procesului verbal cu privire la contravenție pe 11 file;*
- *încheierea instanței din 05 iulie 2023 pe 3 file.*

Judecător al
Judecătoriei Chișinău (*sediul Buiucani*)
Liudmila Beșliu

4

**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor din art. 313 Cod Contravențional al RM**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**Persoană fizică****1. Nume: Matroi****2. Prenume: Anatolie****3. Adresă:****4. Telefon:****5. Reprezentant Avocat Dogotari Danu**

---

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Pe rolul Judecătorei Chișinău sed. Buiucani, judecător Liudmila Beșliu se află spre examinare cauza contravențională cu nr. 4-23008025-12-4-17012023 de învinuire a lui Matroi Anatolie în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod Contravențional al Republicii Moldova.

Potrivit Procesului-Verbal cu privire la contravenție înaintat în instanța de judecată, Matroi Anatolie se învinuiește rezumativ că, prin acțiunile sale, încălcând prevederile art. 2 alin. (3) lit. b) din Codul administrativ al Republicii Moldova, art. 447¹, alin.(2), art. 448, alin. (4) și art. 395 alin. (1), lit. c) din Codul contravențional al Republicii Moldova la oferirea răspunsului cu nr. 27/05-1631 din 07.06.2022, prevederile art. 385, alin. (7), lit. a) din Codul contravențional al Republicii Moldova, la oferirea răspunsului cu nr. 27/11-2470 din 12.08.2022 cu privire la recuzarea agentului constataor, prevederile art. 30 din Codul contravențional al Republicii Moldova prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție conform art. 97 al Codului Contravențional al Republicii în privința cet. Perevoznicov Andrei la 31.10.2022 și a decizie din 08.11.2022, cu încălcarea termenului de prescripție de 1 an de zile și a punctelor 11.2 , 11.2.2. și 13 din Fișa Postului.

Astfel, Matroi Anatolie Gheorghe, în calitate de agent constataor și inspector principal în cadrul Direcției Supravegherea Pieței a Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor sunt învinuit de comiterea contravenției prevăzută de art. 313 Cod Contravențional „Depășirea atribuțiilor de serviciu”, sancționarea căreia prevede o amendă în mărime de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare are ca obiect, examinarea constituționalității prevederilor art. 313 Cod Contravențional al Republicii Moldova: și anume a sintagmelor „contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice„ și „se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an”.

Prevederile acestui articol sunt contrare art. 1 alin. (3), 4, 6, 16, 20, 22, 23 alin. (2), 26, 43 alin. (1) și 54 din Constituția RM.

---

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale de soluționare a materiei. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil, care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Legea supremă, a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cadrul normativ pertinent

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toti cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială”.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...] (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale,

integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. [...]

(4)Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONVENTIEI EUROPENE PENTRU APARAREA DREPTURILOR OMULUI SI A LIBERTATILOR FUNDAMENTALE (INCHEIATA LA ROMA LA 4 NOIEMBRIE 1950 SLRATIFICATA DE REPUBLICA MOLDOVA PRIN HOTARAREA PARLAMENTULUL NR. 1298-XIIL DIN 24 IULIE 1997) SUNT URMATOARELE:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1.Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.[...].

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CODULUI CONTRAVENTIONAL AL REPUBLICIL MOLDOVA NR. 218-XVLDIN 24 OCTOMBRIE 2008 (REPUBLICAT ÎN M.O.,2017,NR.78-84,ART.100) SUNT URMATOARELE:

Articolul 9

**Principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii
Contravenționale**

Alin. (1) Cod Contravențional al RM, la aplicarea legii contravenționale se ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante.

Articolul 32

Sanctiunea contravențională

Alin.(1) Cod Contravențional al RM, *sanțiunea contravențională este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție.*

Articolul 35

Privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate.

Privarea de dreptul de a deține anumite funcții

„(3) Privarea de dreptul de a desfășura anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții poate fi aplicată de instanța de judecată pentru un termen de la 3 luni la un an. Această sancțiune se aplică în cazurile în care, ținând cont de caracterul contravențiilor comise de persoana vinovată, legea declară ca fiind inadmisibilă desfășurarea unei anumite activități sau deținerea unei anumite funcții de către aceasta.”

Articolul 41

Criteriile generale de individualizare a sancțiunii

Alin. (1)și (2) Cod Contravențional al RM, *sanțiunea contravențională se aplică în funcție de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante.*

(2) *Față de persoana a cărei vinovăție este dovedită se aplică o sancțiune echitabilă, în limitele și în conformitate cu dispozițiile prezentului cod.*

Articolul 452

Judecarea cauzei contravenționale

„(1) Cauza contravențională se judecă de instanța de judecată în ședință publică, oral, nemijlocit și în contradictoriu.[...]”

Articolul 458

Problemele ce urmează a fi rezolvate la adoptarea hotărârii contravenționale

„(1) Examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine:

- a) caracterul veridic al contravenției imputate;
- b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei;
- c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional;
- d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante;
- e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale;
- f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei”.

Articolul 460

Deliberarea instanței de judecată

„(1) Instanța de judecată hotărăște asupra cauzei contravenționale în camera de deliberare, pronunțându-se prin hotărâre asupra aspectelor faptic și juridic ale cauzei”.

ASPECTE CU PRIVIRE LA SINTAGMA „contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”

Pornind de la prevederile legale art. 1,4,6,16,20,22,23,26,54 din Constituția RM, luând în considerare principiile generale în material dreptului, exigențele statului de drept presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice.

În special în materie penală și contravențională, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și al pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Rohlena v. Cehia*, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție. Totodată prevederile contestate trebuie examinate prin prisma dispozițiilor articolelor 1 alin. (3) și 22, care garantează principiul legalității incriminării și al legalității pedepsei penale, în coroborare cu articolul 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.

Așadar, expunem concluzie că prevederile contestate **nu îndeplinesc standardul calității legii penale**, fiind contrare articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție.

ASPECTE CU PRIVIRE LA SINTAGMA „se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an,,

Pornind de la prevederile legale art. 1 alin.(3), 20 alin. (1), 23 alin.(2), 43 alin.(1), 54 din Constituția RM și art.9 alin.(1), 32 alin. (1) , 35 (1) și (3), 41 alin. (1) și (2) luând în considerare scopul sancțiunii contravenționale, care este una de corectare și reeducare a persoanei care a săvârșit o contravenție, fapte ce reprezintă un element subiectiv, urmează a fi apreciată aplicarea sancțiunii în dependență de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante, or o sancțiune mai aspră aplicată ar putea afecta scopul de educare și ar fi în final o sancțiune neechitabilă.

Mai mult ca atât, pentru a fi o justiție efectivă, așa după cum rezultă din prevederile art. 20 din Constituția RM, urmează ca sancțiunea aplicată să fie echitabilă. Sancțiunea este echitabilă când ea impune persoanei care a comis contravenția lipsuri și restricții ale drepturilor proporționale cu gravitatea contravenției săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a statului și a întregii societăți, perturbate prin contravenție. Sancțiunea este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale sancțiunii contravenționale, cum ar fi corectarea persoanei care a comis contravenția și prevenirea comiterii de noi contravenții atât de către persoana care a comisă, cât și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o sancțiune prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea persoanei care a comis contravenția și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi contravenții. De asemenea, o sancțiune mai aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de încredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci art.313 din Codul de contravențional, *ab initio* menționăm că aceasta contravine unui șir de norme din Legea supremă și anume art. 1,4,6,16,20,22,23,26,54.

ASPECTE CU PRIVIRE LA SINTAGMA „contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”

A fortiori autorul sesizării susține că dispozițiile de lege criticate sunt în mod evident neprevizibile și nepredictibile, conducând la incidența lor cu privire la unele situații ce nu pot fi anticipate de persoanele acuzate de comiterea lor, cu consecința directă a emiterii unor acuzații abuzive în materie penală și contravențională, fiind posibile chiar condamnări pe criterii neobiective cu conotație arbitrară.

Prin **imprevizibilitatea și neclaritatea acestora**, dispozițiile criticate contravin art. 1, art. 4 din Constituție, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției adoptată la New York și, implicit, art.23 din Constituția RM.

Concomitent autorul sesizării arată că, din modul de interpretare a sintagmei „contravine” de către procurori, rezultă că există o modalitate ideală, perfectă de îndeplinire/neîndeplinire a unui act, cunoscut doar de procurorul de caz, care ar putea sau nu să fie împărtășită de judecătorul cauzei, dar care nu este cunoscută de subiectului însărcinat să îndeplinească actul respectiv. Astfel, funcționarul nu cunoaște conduita ideală pe care ar trebui să o urmeze și căreia ar trebui să i se conformeze, dar cu toate acestea este tras la răspundere penală pentru o faptă de conotație contravențional/penală.

În continuare, relevăm că, potrivit art.19 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției adoptată la New York, fapta incriminată trebuie să fie săvârșită cu intenție calificată prin scop, dar nu cu intenție indirectă. Totodată, autorul sesizării susține că, din modul de reglementare, este dificil să se discearnă dacă fapta de „**excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu**” se săvârșește numai cu intenție ori ea este considerată săvârșită și când

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerința și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

îndeplinirea defectuoasă a actului este rezultatul unei culpe. De asemenea, **lipsa de previzibilitate** afectează și sintagma „contravine”. Astfel, imprecizia termenului este determinată de împrejurarea că actul îndeplinit în cadrul sarcinilor de serviciu poate avea mai multe grade de neconformitate cu cel ideal, avut în vedere de legiuitor, fiind dificil de stabilit dacă un act sau o omisiune cu adevărat „contravine”. Potrivit reglementării actuale, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, poate fi deopotrivă, fără a exista criterii obiective de diferențiere, abatere disciplinară, neglijență în serviciu. Or, este evident că nu poate fi previzibilă o normă care nu dă nici procurorului și nici instanței de judecată o descriere exactă a faptei penale, această imprevizibilitate afectând inclusiv independența justiției.

Totodată, textele de lege criticate sunt deficitare din perspectiva lipsei de corelare cu alte prevederi corespondente din Codul penal, ceea ce este de natură să genereze confuzii, incertitudine și dificultăți în ceea ce privește interpretarea și aplicarea acestora. Astfel, viciile de redactare a normelor criticate determină încălcarea dreptului la un proces echitabil, deoarece reținerea sau nu a existenței faptei contravenționale este făcută de instanță în mod arbitrar, în funcție de aprecieri subiective. Norma criticată determină și încălcarea principiului nediscriminării, deoarece același act poate fi interpretat de un procuror ca fiind corespunzător intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege, iar de un altul ca contrar.

În context, considerăm necesar a învedera faptul că Legea fundamentală, prin dispozițiile art. 53, reglementează regimul juridic al persoanei vătămate într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, garantându-i dreptul este de a obține recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei, drept care se concretizează prin dispozițiile Codului Administrativ.

Având în vedere că dispozițiile contravenționale sunt subsidiare celor ale Constituției, rezultă că dispozițiile art. 313 din Codul contravențional au un caracter subsidiar față de dispozițiile Codului Administrativ.

Se susține că în cazul funcționarilor publici legiuitorul a adoptat un sistem de sancțiuni contravenționale, preponderent pecuniare, care, potrivit jurisprudenței Curtii Europene a Drepturilor Omului, sunt incluse în noțiunea de „acuzatie în materie penală”.

Având în vedere acest aspect, conchidem că procedura prioritara este cea administrativă, iar nu cea contravențională, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu a funcționarilor publici trebuind sancționat în condițiile Codului Administrativ și nu potrivit legislației contravenționale, prin art. 313 Cod contravențional. Or, existența normei de la art. 313 din Codul contravențional

alături de alte remedii legale eficiente de natură administrativă creează o situație de paralelism legislativ, **aceleiași fapte fiindu-i acordată o dublă valență juridică.**

Astfel, este evident că dispozițiile art. 313 din Codul contravențional au caracter subsidiar în raport cu dispozițiile art. 53 din Constituție, care *inter alia* instituie prejudicialitatea recunoașterii dreptului pretins lezat pe calea Codului Administrativ sau a altor norme speciale, astfel încât aplicarea prioritara a acestora și în cazurile prevăzute de norma constituțională înseamnă o încălcare a principiului de rang constituțional al legalității pedepselor, prevăzut cu titlu de normă principiu în Legea fundamentală.

Vorbind despre principiile generale în material dreptului, autorul sesizării accentuează că exigențele statului de drept presupun, *inter alia*, asigurarea **legalității și a certitudinii juridice** (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenara, 2011, § 41).

În special în materie penală și contravențională, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și al pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Rohlena v. Cehia*, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție.

În acest sens, autorul sesizării constată că principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a securității juridice a persoanei în materie penală. Autorul sesizării mai consideră că, prevederile contestate trebuie examinate prin prisma dispozițiilor articolelor 1 alin. (3) și 22, care garantează principiul legalității incriminării și al legalității pedepsei penale, în coroborare cu articolul 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.

Cu privire la noțiunea „contravine intereselor publice sau drepturilor si intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice si juridice”, utilizată în articolul 313 [*excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*] din Codul contravențional, remarcăm că nu există niciun text normativ care ar defini

noțiunea în discuție sub aspectul unei limite care ar face delimitare dintre fapta pasibilă de răspundere disciplinară, civilă sau contravențională. De asemenea, legea nu stabilește nici un criteriu material care să cuantifice plafonul minim pentru „gravitatea” urmării prejudiciabile. De altfel, calificarea pretensei abateri ca fiind „contrare intereselor publice sau drepturilor și intereselor legitime” are implicații majore în privința agravării răspunderii juridice a făptuitorului.

Totodată, urmează de învederat faptul că nici jurisprudența în materie nu a dezvoltat pentru noțiunea criticată un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia.

Având în vedere multitudinea semnificațiilor acestei sintagme, Curtea a reținut că destinatarul normei penale nu poate cunoaște care este acțiunea/inacțiunea prohibită, astfel încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător. În practică, stabilirea acestora nu poate fi făcută de către cei competenți să aplice legea penală, decât în baza unor criterii lipsite de suport legal. Chiar dacă se face apel la consultanța de specialitate, destinatarul normei ar putea cunoaște cu exactitate ce acțiune a sa este conformă cu prevederile legale.

De asemenea, conchidem că norma de la art. 313 Cod contravențional este de fapt un appendix de ordin juridic. Așadar, legea penală în Capitolul V din Partea Specială, apără drepturile politice, de muncă și alte drepturi constituționale ale cetățenilor. Mai mult, norme alternative se regăsesc și în Titlul II Capitolul VI al Părții Speciale a Codului contravențional, în special art. 74¹.

Raportând textele evocate la componenta criticată, se retine că art.313 din Codul contravențional dublează efectele juridice ale altor componente, creând o situație de duplicitate juridică.

Tot autorul sesizării, consideră că prin reglementarea răspunderii pentru una și aceeași faptă de două legi separate și diferite componente, s-a creat o stare inadmisibilă de paralelism legislativ.

Subsecvent, se observă în mod irefutabil că legiuitorul nu a instituit nici o diferență între faptele care atrag răspunderea potrivit acestor două acte legislative și potrivit diferitor norme de natură penală, acestea fiind reglementate în mod paralel. În acest context, în jurisprudența sa anterioară, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a subliniat că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce **generează incertitudine și insecuritate juridică. Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. (HCC nr. 2 din 30.01.2018, §45)**

K

Așadar, expunem concluzie că prevederile contestate **nu îndeplinesc standardul calității legii penale**, fiind contrare articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție.

În acest sens, valorificând jurisprudența anterioară a jurisdicției de control contencios constituțional, relevăm că, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut în repetate rânduri că principiul în discuție are consecințe atât în activitatea de elaborare a normelor penale, cât și în procesul aplicării acestora. Altfel spus, acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător. În activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența lui. Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, §35, 36). Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei, adică imposibilitatea aplicării ei dincolo de conținutul acesteia, și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, §37).

Curtea Europeană a relevat în jurisprudența sa că infracțiunea și pedeapsa trebuie să fie prevăzute de lege. Expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității ei, aceasta trebuie să fie accesibilă și previzibilă (*Rohlenav. Vs Cehia, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; Vasiliauskas v Lituania [MC], 20 octombrie 2015, § 154; Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 48*). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68*). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, chiar din textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști

profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 47).

Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși **certitudinea este dezirabilă**, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania [MC]*, 21 octombrie 2013, SS 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practica (*Kokkinakis v. Greece*, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§ 96-104).

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 7 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie. Rezultă, astfel, că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora [*Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, par.29; Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza Coeme și alții împotriva Belgiei, par.145; Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în Cauza E.K. împotriva Turciei, par.51; Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza Achour împotriva Franței, par.41 și 42; Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României, par:33 și 34; Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza Kafkaris împotriva Ciprului, par.140; Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei par.107 și 108; Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza Scoppola împotriva Italiei (nr.2), par.93, 94 și 99; Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza Del Rio Prada împotriva Spaniei, par.78, 79 și 91*].

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Este, în special, cazul profesioniștilor, care sunt obligați să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea profesiei lor, motiv pentru care se așteaptă din partea lor să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă (*Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, par.35; Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României, par.35; Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei, par.109*).

În orice caz, instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare prin analogie. O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană. În consecință, cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interzicerea analogiei în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66*). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, §61).

În acest sens, și Comisia de la Veneția, în Raportul menționat *supra* (CDL-AD(2013)001), a subliniat că: [...]Articolul 7 (din Convenție) nu impune o previzibilitate absolută, iar interpretarea judiciară este uneori inevitabilă. Însă un anumit nivel de claritate **juridică este necesară, încât dispozițiile penale care folosesc astfel de formulări, precum, de exemplu, „încălcarea statului de drept” sau „încălcarea democrației”, cu ușurință pot fi considerate ca încălcând Convenția.**” Curtea a mai menționat că organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a componentelor, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare.

În **Hotărârea nr.21 din 22 iulie 2016**, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca **infrațiune**,

judcătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63)."

Nu poate fi neglijat nici faptul că, art.19 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.158 din 06 iulie 2007, recomandă statelor părți să aibă în vedere adoptarea măsurilor legislative și a altor măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune (în sensul acuzației în materie penală), în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public de a abuza de funcțiile sau de postul său, adică de a îndeplini, ori de a se abține să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii, cu scopul de a obține un folos necuvenit pentru sine sau pentru altă persoană sau entitate.

Or din interpretarea *ad litteram* a textului de lege cu vocație internațională, care *inter alia* mai are caracterul de *lex mitior*; se reține că fapta de excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu presupune în mod exclusive obținerea unui folos necuvenit, or celelalte ipoteze exced în mod evident latura obiectivă a textului de lege supus criticii.

Subsecvent, se observă că, analizând claritatea și previzibilitatea unor norme ce incriminau excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că dispozițiile de drept penal și contravențional în cauză, precum și interpretarea acestora, erau moștenite din fostul sistem legal sovietic. Astfel, autoritățile naționale s-au confruntat cu sarcina dificilă a aplicării acestor norme legale în noul context al economiei de piață (*Hotărârea din 25 iunie 2009 pronunțată în Cauza Liivik împotriva Estoniei, par: 97*).

Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea de la Strasbourg a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Ori cât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna.

Deși certitudinea în redactarea unei legi este un lucru dorit, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor

urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, art.7 par.1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza S.W. împotriva Regatului Unit, par.36). Curtea reține că cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu principiul clarității și previzibilității legii au fost înglobate de instanța de contencios constituțional în propria jurisprudență.

Având în vedere aceste considerente de principiu, autorul sesizării consideră că Curtea urmează să analizeze în ce măsură sintagma „contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege” respectă standardul de claritate și predictibilitate cerut de Legea fundamentală și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Așadar, autorul apreciază că, în elaborarea actelor normative, organul legislativ trebuie să se asigure că folosirea termenilor se realizează într-un mod riguros, într-un limbaj și stil juridic, care este prin excelență un limbaj specializat și instituționalizat. În doctrină s-a arătat că precizia și claritatea limbajului folosit în domeniul juridic se obține din analiza și utilizarea cât mai adecvată a termenilor și expresiilor ținând seama de semnificația lor în mod curent, precum și de respectarea cerințelor gramaticale și de ortografie, realizându-se asigurarea unității terminologice a stilului juridic. Astfel, Curtea reține că deși legiuitorul în cadrul procedurii de legiferare poate opera cu termeni de drept comun, aceștia trebuie folosiți adecvat domeniului respectiv, numai în acest mod putându-se ajunge la respectarea unei unități terminologice a stilului juridic.

Potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române conceptul „**CONTRAVINE**” vb. IV.Intranz. Este definit ca fiind: a săvârși o abatere de la o lege, de la un regulament, de la regulile de conviețuire sociala etc.-Din fr.Contrevenir.

În aceste împrejurări, considerăm că legiuitorul prin utilizarea unei noțiuni excesiv de largi nu asigură o previzibilitate, prin fixarea unui plafon valoric minim. Or în acest mod orice atingere aduse unei norme morale sau uzanțe sociale ar putea fi calificată ca exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu *ad absurdum*.

Analizând dispozițiile criticate, se constată că fapta incriminată trebuie să fie săvârșită în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Prin urmare se reține că neîndeplinirea unui act și îndeplinirea unui act „contrar intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege” reprezintă modalități de realizare a

elementului material al laturii obiective a componentei contravenționale de la art. 313 Cod contravențional. Din această perspectivă, se observă că, privitor la îndatoririle legate de o anumită funcție sau de un anumit loc de muncă, există un complex de norme, unele cuprinse în acte normative cu caracter general, privind îndatoririle angajaților în genere, altele, în acte normative cu caracter special.

Îndeplinirea unei atribuții de serviciu implică manifestarea de voință din partea persoanei în cauză, care se concretizează în acțiunile efective ale acesteia și care are ca scop ducerea la bun sfârșit/ realizarea obligației prescrise.

Realizarea acestui demers se raportează atât la un standard subiectiv/ intern al persoanei care exercită atribuția de serviciu cât și la un standard obiectiv. Standardul subiectiv ține de forul intern al persoanei respective, iar măsura în care acesta este atins tine de autoevaluarea acțiunilor întreprinse. Standardul obiectiv are ca element de referință principal normativul actului care reglementează atribuția de serviciu respectivă.

Așadar, considerăm de o importanță determinantă faptul că, deși cele două standarde coexista, standardul subiectiv nu poate exceda standardului obiectiv, în analiza modalității de executare a unei atribuții de serviciu acesta din urmă fiind prioritar. Totodată, se reține că, întrucât standardul obiectiv este determinat și circumscris prescripției normative, reglementarea atribuțiilor de serviciu și a modalității de exercitare a acestora determină sfera de cuprindere a acestui standard. Acesta nu poate, fără a încălca principiul previzibilității, să aibă o sferă de cuprindere mai largă decât prescripția normativă în domeniu.

Pe cale de consecință, unei persoane nu i se poate imputa încălcarea standardului obiectiv prin constatarea neîndeplinirii de către aceasta a unor prescripții implicite, nedeterminabile la nivel normativ. Mai mult, Curtea reține că, chiar dacă anumite acțiuni, ce însoțesc exercitarea unei atribuții de serviciu, se pot baza pe o anumită uzanță/ cutumă, aceasta nu se poate circumscrie, fără încălcarea principiului legalității incriminării, standardului obiectiv ce trebuie avut în vedere în determinarea faptei penale.

Astfel, *ab initio* legiuitorului îi revine obligația, ca, în actul de legiferare, indiferent de domeniul în care își exercită această competență constituțională, să dea dovadă de o atenție sporită în respectarea principiului clarității și previzibilității legii. Pe de altă parte, organelor judiciare, în misiunea de interpretare și aplicare a legii și de stabilire a defectuoșității îndeplinirii atribuției de serviciu, le revine obligația de a aplica standardul obiectiv, astfel cu acesta a fost stabilit prin prescripția normativă.

Având în vedere specificul „acuzăției în materie penală”, apreciem că, deși propriu folosirii în alte domenii, termenul „*contravine intereselor publice si*

drepturilor si intereselor ocrotite de lege" nu poate fi privit ca un termen adecvat folosirii în domeniul contravențional, cu atât mai mult cu cât legiuitorul nu a circumscris existența acestui element al conținutului constitutiv al componenței care incriminează fapta de excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Cu alte cuvinte, legiuitorul nu a operat o circumstanțiere expresă în sensul precizării elementelor față de care defectuositatea trebuie analizată. Curtea observă că doctrina a apreciat că prin sintagma „contravine intereselor publice și drepturilor si intereselor ocrotite de lege" se înțelege îndeplinirea făcută altfel decât se cuvenea să fie efectuată, defectuositatea în îndeplinire putând privi conținutul, forma sau întinderea îndeplinirii, momentul efectuării, condițiile de efectuare etc. Totodată, se observă că jurisprudența Curtii Constitutionale a Republicii Moldova a receptat cele reliefate în doctrină, fără a stabili însă criteriile ce trebuie avute în vedere la stabilirea coeficientului de disconcordanță și măsurii în care o anumită faptă „contravine intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege", aceasta rezumându-se, în general, la a arăta că subiecții activi ai contravenției au îndeplinit atribuții de serviciu contrar intereselor publice si drepturilor și intereselor legale ale persoanelor fizice sau juridice, fie prin raportare la dispozițiile legii, fie prin raportare la mențiuni regăsite în hotărâri de guvern, regulamente de organizare si funcționare, coduri deontologice sau fise ale postului, etc.

Astfel, autorul sesizării reține că măsura în care fapta agentului public „contravine intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege" ,si plafonul minim al violării nu este definit în Codul penal sau Codul contravențional și nici nu este precizat elementul în legătură cu care „contravenirea" este analizată, ceea ce determină lipsa de claritate și previzibilitate a acestuia. Această lipsă de claritate, precizie si previzibilitate a sintagmei „contravine intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege" din cadrul dispozițiilor criticate creează premisa aplicării acestora ca rezultat al unor interpretări sau aprecieri arbitrare.

Având în vedere aceste aspecte, precum și faptul că persoana care are calitatea de agent public în sensul legii trebuie să poată determina, fără echivoc care este comportamentul ce poate avea semnificație penală și/sau contravențională, se reține că sintagma „contravine intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege" din cuprinsul dispozițiilor art. 313 Cod contravențional nu poate fi interpretată decât în sensul că îndeplinirea atribuțiilor de serviciu se realizează „prin încălcarea legii" în *stricto sensu*. Aceasta este singura interpretare care poate determina compatibilitatea normelor penale criticate cu dispozițiile constituționale referitoare la claritatea și previzibilitatea legii. De altfel, art.19 din Convenția Națiunilor Unite împotriva

corupției adoptată la New York menționează expres că, pentru a exista incriminarea faptei de „abuz în funcție”, agentul public trebuie să îndeplinească ori să se abțină să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii.

Cu referire la sintagma „intereselor publice” nu ne vom expune în virtutea valorificării anterioare a jurisprudenței Curții Constituționale și anume Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu) (sesizările nr. 113g/2016 și nr. 8g/2017); Hotărârea nr. 22 din 01.10.2018 privind excepția de neconstituționalitate articolului 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal (excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave).

Pentru toate aceste argumente, autorul sesizării consideră că dispozițiile art. 313 din Codul contravențional încalcă prevederile constituționale, întrucât sintagma „contravine intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege” nu prevede în mod expres elementul în legătură și intensitatea atingerii aduse cu care este analizată necorespunderea conduitei agentului public.

Totodată, autorul insistă pe poziția că doctrina precizează că atribuțiile de serviciu, ca o componentă a stabilirii, derulării și încetării raporturilor de muncă sunt caracterizate prin varietate, acestea rezultând din acte normative, instrucțiuni sau dispoziții ale organelor competente (fișa postului), altele decât reglementările penale și contravenționale în vigoare.

Astfel, autorul sesizării retine ca fiind relevant silogismul că raportarea organelor judiciare la o sferă normativă largă care cuprinde, pe lângă legi și hotărâri ale Guvernului, și acte de nivel inferior acestora cum ar fi coduri etice și deontologice, regulamente de organizare internă, fișa postului au influență asupra laturii obiective a infracțiunii/contravenției de abuz în serviciu prin extinderea acesteia la acțiuni sau inacțiuni ce definesc elementul material al laturii obiective a infracțiunii, dar care nu sunt prevăzute în acte normative de reglementare primară.

Autorul sesizării remarcă, că practica judiciară s-a întemeiat pe dispozițiile art.313 din Codul contravențional, care folosește o exprimare generală, fără a arăta în mod limitativ acțiunile sau omisiunile prin care se săvârșește această infracțiune. Chiar dacă, din punct de vedere practic, o astfel de enumerare limitativă nu este posibilă prin dispozițiile care incriminează excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, având în vedere consecința pe care reglementarea unei atribuții de serviciu o are în materia incriminării penale/contravenționale a acestei fapte, se statuează că neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a unui act trebuie analizată numai prin raportare la

atribuții de serviciu reglementate expres prin legislația primară - legi și hotărâri ale Guvernului. Adoptarea unor acte de reglementare secundară care vin să detalieze legislația primară se realizează doar în limitele și potrivit normelor care le ordonă.

În ceea ce privește conceptul de „lege”, acesta are mai multe înțelesuri în funcție de distincția ce operează între criteriul formal sau organic și cel material. Potrivit primului criteriu, legea se caracterizează ca fiind un act al autorității legiuitoare, ea identificându-se prin organul chemat să o adopte și prin procedura ce trebuie respectată în acest scop. Această concluzie rezultă din coroborarea dispozițiilor art. 60 alin. (1) din Constituție, conform cărora, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului”. Criteriul material are în vedere conținutul reglementării, definindu-se în considerarea obiectului normei, respectiv a naturii relațiilor sociale reglementate. În ceea ce privește regulamentele interne, este demn de reținut că elaborând astfel de acte, organul administrativ exercită o competență prin atribuire care, prin natura ei, intră în sfera de competență legislativă a Parlamentului.

Plecând de la cele expuse anterior, *este demn de a se constată că, în prezent, orice acțiune sau inacțiune a persoanei care se circumscrie calităților cerute subiectului activ, indiferent de gravitatea faptei săvârșite, poate intra în sfera normei de incriminare. Această constatare determină autorul sesizării să aibă rezerve în a aprecia că aceasta a fost vointa legiuitorului când a incriminat fapta de excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu în art. 313 Cod contravențional. Aceasta cu atât mai mult cu cât Curtea constată că legiuitorul a identificat și reglementat la nivel legislativ extrapenal pârghiile necesare înlăturării consecințelor unor fapte care, desi, potrivit reglementării actuale se pot circumscrie săvârșire componentei de contravenție care incriminează fapta de excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, nu prezintă gradul de intensitate necesar aplicării unei pedepse penale.*

În context, se reține existența unui paralelism juridic, faptei agentului public fiindu-i atribuită o dublă valență juridică.

Analizând comparativ reglementarea componentei de contravenție de la art. 313 Cod contravențional cu dispozițiile legale ce instituie alte forme ale răspunderii decât cea penală sau contravențională, se constată că, deși nu sunt identice, acestea se aseamănă într-o măsură care determină posibilitatea ca în cazul săvârșirii unei fapte să poată fi incidentă atât răspunderea penală ori contravențională cât și alte forme de răspundere extra penală, cum este cea disciplinară, sau civilă. Aceasta este posibil, având în vedere, că astfel cum s-a arătat, legiuitorul nu a precizat necesitatea existenței unui anumit plafon minim

21

a pagubei sau a unei anumite intensități a vătămării rezultate din comiterea faptei.

Într-o altă ordine de idei, autorul relevă că fapta incriminată la art. 313 Cod contravențional este o contravenție de rezultat, astfel încât consumarea ei este legată de producerea uneia dintre urmările prejudiciabile care nu intră în sfera de incidență art.328 Cod penal. Astfel, referitor la expresia „contravine intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice”, criticată de autorii excepției ca fiind lipsită de claritate, Curtea observa că sintagma „interes ocrotit de lege” nu este definită în Codul contravențional. Interesul este legal dacă acesta este ocrotit sau garantat printr-o dispoziție normativă. De asemenea, paguba cauzată persoanei fizice sau juridice trebuie să fie certă, efectivă, bine determinată, întrucât și în raport de acest criteriu se apreciază dacă fapta prezintă, sau nu, un anumit grad de pericol social.

Astfel, autorul sesizării consideră că „vătămarea drepturilor și intereselor legitime” presupune afectarea, lezarea efectivă a unei persoane fizice sau juridice în dorința/ preocuparea acesteia de a-și satisface un drept/ interes ocrotit de lege, iar valorificarea dreptului deja demarată să nu se consume din cauza conduitei agentului public.

Potrivit Declarației Universală asupra Drepturilor Omului, gama intereselor (dorința de a satisface anumite nevoi, de preocuparea de a obține un avantaj etc.) la care face referire textul legal este foarte largă, ea incluzând toate posibilitățile de manifestare ale persoanei potrivit cu interesele generale ale societății pe care legea le recunoaște și garantează. Este totuși necesar ca fapta să prezinte o anumită gravitate. În caz contrar, neexistând gradul de pericol sau dacă acesta are un caracter abstract și probabil, aceasta nu se circumscrie în limitele laturii obiective a componentei criticate.

ASPECTE CU PRIVIRE LA SINTAGMA „se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an,,

În opinia autorului sesizării, sancțiunea prevăzută de legiuitor la art. 313 Cod Contravențional al RM, contravine prevederilor art. 1 alin. (3), 20, 23 alin. (2) 43 alin. (1) și 54 din Constituția RM.

Potrivit principiul constituțional al legalității impune diferențierea pedepselor stabilite pentru încălcarea legii. În acest sens, *individualizarea legislativă* nu este suficientă în atingerea scopului legii contravenționale atât timp cât nu este posibilă realizarea *individualizării judiciare*. Prin individualizarea

legală, legislatorul trebuie să ofere judecătorului competența de stabilire a pedepsei în anumite limite predeterminate - minimul și maximul special al pedepsei, precum și să prevadă, pentru același judecător, **instrumentele care să-i permită alegerea și determinarea unei sancțiuni concrete, în raport cu particularitățile faptei și cu persoana care a comis o contravenție sau o infracțiune.**

Sanctiunea de drept contravențional, fiind o consecință a răspunderii contravenționale, trebuie să fie strict individualizată, adaptată cantitativ și calitativ **la gravitatea faptei și persoana făptuitorului.**

Conform art. 9 din Codul contravențional determină criteriile care urmează a fi aplicate la individualizarea sancțiunii. Astfel, la aplicarea legii contravenționale urmează să se țină **cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante.** Criteriile generale de individualizare a sancțiunii contravenționale sunt expuse exhaustiv în prevederile articolului 41 din Codul contravențional. Prin urmare, **caracterul prejudiciabil al contravenției** este determinat de obiectul juridic protejat, constituind *semnul calitativ* al contravenției, în timp ce **gradul prejudiciabil** depinde de gravitatea faptei săvârșite (valoarea daunei, forma vinovăției, motivul, scopul etc.), fiind un *semn cantitativ*. Iar calificarea faptei este efectuată doar de instanța de judecată și nu poate fi prestabilită de către legislator pentru toți destinatarii normei juridice contravenționale.

Deși legislatorul nu poate determina sancțiunea pentru fiecare situație posibilă *de facto* în viitor, el fixează doar anumite criterii, în limita cărora instanța stabilește și aplică sancțiunea concretă. Or, aplicarea sancțiunii de către instanța de judecată va fi una deficitară, dacă la elaborarea legii și stabilirea sancțiunii de către legiuitor nu se va ține cont de posibilitatea determinării sancțiunii în funcție de criteriile de individualizare enunțate *supra*.

Astfel, individualizarea judiciară se poate realiza doar în baza unor mecanisme de apreciere reglementate de lege, fiind astfel o expresie a principiului legalității.

Învederează că lipsa unei sancțiuni relativ determinate și a altor mecanisme de individualizare a sancțiunii în legea contravențională persoana nu are nici o posibilitate reală și adecvată de a beneficia pe cale judiciară de protejarea drepturilor sale, inclusiv de o *sancțiune echitabilă*.

Individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei. În lipsa criteriilor de individualizare a sancțiunilor, statuate cert în cadrul legal, individualizarea judiciară nu poate fi efectiv satisfăcută față de contravenient pentru a-i asigura deplinătatea drepturilor și libertăților sale legitime.

Astfel, principiul individualizării sancțiunilor contravenționale, ca și cel al pedepselor în dreptul penal, trebuie să se afirme într-un cadru al **deplinătății drepturilor fundamentale**, în acest sens, Curtea, în Hotărârea nr.7 din 16 aprilie 2015, a statuat că „limitarea exercițiului unor drepturi individuale, în considerarea unor drepturi colective [...] ce vizează [...] prevenția penală, constituie în permanență o operațiune sensibilă sub aspectul reglementării, fiind necesară menținerea unui just echilibru între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte.”

Deși este dreptul legislatorului să stabilească sancțiunile contravenționale, dar respectând cu strictețe *proporționalitatea dintre circumstanțele faptei, caracterul și gradul de prejudiciabilitate*, lipsa posibilității instanței de judecată de a aplica criteriile pentru individualizarea sancțiunii în cauza concretă și aplicarea unei sancțiuni absolut determinate nu asigură **caracterul ei echitabil**.

Prin urmare, acest fapt poate conduce la încălcarea criteriilor de apreciere *Engel* deduse din jurisprudența Curții Europene (*Engel și alții v. Olanda, hotărârea din 8 iunie 1976*), în cazul în care persoanei declarate vinovate de comiterea contravenției să-i fie aplicată o sancțiune care, prin caracterul și gradul de severitate, să nu fie proporțională naturii juridice a încălcării. În acest sens, Curtea urmează să evedențieze raționamentele Curții Europene, expuse în cauza *Cumpănă și Mazăre v. România*, potrivit cărora la aprecierea proporționalității pedepsei trebuie să se țină seama de efectul de descurajare al acesteia. Or, în prezența unor interese concurente dintre victima unei contravenții și contravenient, aplicarea unei sancțiuni absolut determinate fără posibilitatea individualizării acesteia nu poate justifica restabilirea echilibrului dintre drepturile victimei și cele ale făptuitorului, asigurate în cadrul unui proces.

Prin urmare, aplicarea unei astfel de sancțiuni în toate circumstanțele, indiferent de subiect, **nu atinge scopul legitim urmărit prin sancționare**.

În acest context, menționăm că individualizarea legislativă trebuie exercitată în măsura în care nu îngrădește sau limitează posibilitatea individualizării sancțiunii în raport cu fapta contravențională, pentru asigurarea unui just echilibru între drepturile garantate.

Astfel, raportând prevederile normei contestate la prevederile art. 41 Cod Contravențional al RM, conchidem că în speță, criteriile de individualizare stabilite de legiuitor, rămân ineficiente, or indiferent de circumstanțele speciale ale cauzei, instanța de judecată este lipsită de posibilitatea de a nu aplica sancțiunea complementară- privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau de a aplica pentru o un termen mai mic de trei luni.

De exemplu pentru contravenția prevăzută de art. 177 alin. (5) din codul contravențional, legiuitorul a prevăzut: „se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 9 luni la un an”, o astfel de formulare se regăsește și în normele prevăzute de art. 91¹ alin.(20), 115 alin. (3), 119 alin. (11), 122 alin. (2¹), 142 alin. (2), 154 alin. (1¹), (11), (13), 177 alin. (4), (5) și (6), 269, 313⁸, 315. Astfel oferind posibilitatea de a nu aplica măsura complementară.

Finalmente, menționată, că în cazul de față, norma prevăzute de art. 313 Cod Contravențional al RM, lipsește posibilitatea instanței de a individualiza sancțiunea, ținând cont de circumstanțele cauzei, or sancțiunile aplicabile urmare a constatării vinovăției este amendă, însoțită de pedeapsa complementară privarea de dreptul de a desfășura o activitate de la 3 luni la un an. În astfel de situație, competențele instanței sunt limitate, creându-se precondiții pentru încălcarea drepturilor constituționale ale subiecților, *inter alia*, a dreptului constituțional la un proces echitabil.

Totodată, legiuitorul nu a reglementat și a acordat posibilitate instanței de a nu aplica sancțiunea complementară sau de a o aplica pentru un termen mai mic de trei luni, în situația în care contravenientul, deși acționează cu bună-credință corectându-se, după constatarea vinovăției, nu are posibilitatea a activa și de a-și desfășura activitatea.

Prin urmare, consider că, sancțiunea prevăzută de art. 313 cod Contravențional al RM, contravine art. 1 alin. (3), 20, 23 alin. (2) 43 alin. (1) și 54 din Constituția RM

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Nu sunt.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: mun. Chișinău

Data: 02.05.2023

Cu distinsă considerație

Matroi Anatolie

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Încheiere

05 iulie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

Instanța având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător Liudmila Beșliu

Grefier, Cristina Cotiujanscaia

Cu participarea:

Agentului constatator, Sochircă Anton

Avocatului, Danu Dogotari (mandatul MA1628080 din 16.02.2023)

A făptuitorului, Matroi Anatolie

examinând în ședință de judecată publică cererea datată cu 19.06.2023 a făptuitorului, Matroi Anatolie, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,*” și „*se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an,*” din conținutul art. 313 Cod Contravențional, în cadrul cauzei contravenționale privind învinuirea lui Matroi Anatolie în comiterea contravenției prevăzute de art.313 din Codul Contravențional,

instanța de judecată, -

a constatat:

1. În procedura judecătorească a Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), Liudmila Beșliu, începând cu data de 17 ianuarie 2023, se află în examinare cauza contravențională de învinuirea lui Matroi Anatolie Gheorghe, în comiterea contravenției prevăzute de art.313 din Codul Contravențional.
2. În cadrul ședinței de judecată din 21 iulie 2023, avocatul făptuitorului Matroi Anatolie, Danu Dogotari a prezentat și susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,*” și „*se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an,*” din conținutul art. 313 Cod Contravențional, în cadrul cauzei contravenționale privind învinuirea lui Matroi Anatolie în comiterea contravenției prevăzute de art.313 din Codul Contravențional.
3. În ședința de judecată avocatul făptuitorului Anatolie Matroi, Danu Dogotari a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe motivele de fapt și de drept invocate în aceasta, opinie susținută și de Matroi Anatolie.
4. În ședința de judecată reprezentantul agentului constatator, Sochircă Anton a lăsat la discreția instanței de judecată soluționarea prezentei cereri de ridicare a excepției de neconstituționalitate.
5. Studiind materialele dosarului contravențional, instanța de judecată consideră a admite cererea lui Matroi Anatolie privind sesizarea Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității a conținutului sintagmei „*contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor*”

fizice sau juridice,, și ,, se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an,, din prevederile articolului 313 Cod contravențional, din următoarele considerente:

6. În conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, ”Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”

7. Potrivit art. 135 alin.(l) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

8. Totodată aceleași prevederi se regăsesc și în art.4 alin.(l) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(l) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

9. La fel, instanța de judecată notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20,115,116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

10. Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

11. După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de judecată reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.

12. În acest context, notăm că în speță, instanța de judecată consideră oportună verificarea constituționalității conținutului sintagmei „ *contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*„ și „ *se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*„, prevederilor articolului 313 Cod contravențional, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.art.1 alin.3, 7, 8, 16 alin.2, 20, 23 alin.2, 43 alin.1, 46, 54 alin.1 din Constituția Republicii Moldova.

13. Avînd în vedere faptul că obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.1 lit.a din Constituție, excepția este ridicată de către una dintre părțile la proces, prevederile legale contestate urmează a fi aplicate la soluționarea în fond a cauzei, iar la moment o altă hotărîre a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate nu există.

14. Din aceste considerente, ținînd cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei dedusă judecării, avînd în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța urmează să admită solicitarea avocatului privind sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor articolului 313 Cod contravențional, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.art.7,8,16 alin.2, 46, 54 alin.1 din Constituția Republicii Moldova.

15. În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanța de judecată,

dispune:

Se admite cererea lui Matroi Anatolie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării cauzei contravenționale privind învinuirea lui Matroi Anatolie în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravenționale.

Se ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității sintagmei „ *contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*„ și „ *se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*„, din conținutul art. 313 Cod Contravențional.

Se remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea lui Matroi Anatolie, precum și copia proceselor-verbale cu privire la contravenție din 12 ianuarie 2023.

Încheierea separat nu este susceptibilă căilor de atac, însă poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecător

Liudmila Beșliu